

ג ל י ר נ ר ת ל ע י ר ן ב פ ר ש ת ה ש ב ר ע
ערוכים בידי נחמה ליבוביץ
סנה רביעית

יו"ל ע"י מוסד תורה והסכלה למבוגרים ולנוער
הסתדרות נטי מזרחי באמריקה

פרק י' ל'ה-ל"ו

בהעלותך (תשי"ה)

- א. ל"ה ויהי בנסע.
רש"י ד"ה ויהי בנסע. דבריו אלה לקוחים מתוך מסכת טבת פרק כל כתבי.
שבת קט"ז: ת"ר ויהי בנסע הארון. פרשה זו עסה לה הקבה"ו סימניות מלמעלה
ולמטה (בתחילה ובסוף) לומר שאין זה מקומה ... ולמה כתבה כאן! כדי להפסיק
בין פורענות ראשונה לפורענות שניה. פורענות שניה מאי היא? "ויהי העם
כמתאוננים" (במדבר י"א א'), פורענות ראשונה? ויסעו מהר ה'" (במדבר י"ג)
ואמר ר' חמא בר חנינא: ססרו מאחרי ה'.
רש"י לגמ' סם ד"ה מאחרי ה': בתוך ג' ימים למסעם התאור האספסוף תאור להתרעם
על הבשר, כדי למרו בקבה"ו.
רמב"ם ד"ה ויהי בנסע הארון.
1. ימה הן לפי דברי הגמרא על פי פירוט רש"י סתי הפורעניות סביניהן
מפסיקה פרשתנו!
2. מה הן טענות הרמב"ן נגד רש"י?
3. א. התוכל למצא בלסון הפסוקים סמן לפרושו של רש"י? (העזר בתשובתך בדברי
רש"י בראשית כ"א א' ד"ה וה' פקד)
4. מה הן סתי הפורעניות לפי דעת הרמב"ן? (הערה: בחומשי נעטר הוצאת חורב-
סוקן נפלה טעות בדברי הרמב"ן וצריך להיות: "כתיבוק הבורח מביה"ס
אמרו סמא ירבה ויתן ...")
5. א. מה ההבדל בין רש"י ורמב"ן בהבנת המושג "פורענות".

ב. קומה ה'.
רמב"ם מורה נבוכים א י"ב). ... ומפני שהמסכים לעשות דבר, יתעורר לעשותו בקימה,
נאמר לכל מי שיתעורר לאיזה ענין - שהיא "קם". (כלומר במלה זו מובעת הסכמתו
ורצונו של איש הבא לעשות מעשה). "כי הקים בני את עבדי עלי" (סמאל א' כ"ב).
והוסאל זה הענין לעבר גזרת האל על עם שהתחייבו הענט לאבדם. לקיום גזרת
כליה סנזורה על אנשים הראויים לענט). "וקמתי על בית ירבעם" (עמוס ז'). ואפסר
סיהיה אמרו "עתה אקום יאמר ה'". (יסעיה ל"ג) מזה הענין, (כלומר בהוראה
זו: אקום כנגד טונאי ציון). ... לא טיט לו קימה או יסיבה - חלילה לו מהם! -
(הפירושים בסוגריים לקוחים מפירוט יהודה אבן סמאל למו"נ).

תרגום אנקלוס רמב"ם ד"ה קומה ה' רמב"ם קומה ה'.
מה בין הדעות הנ"ל בפירוט המלה קומה?

ג. ויפוצו אויביו וינוסו מסנאיך.
רש"י ד"ה מסנאיך. דבריו אלה לקוחים מספרי וזה לסונו סם:
ספרי י ל"ה: וינוסו מסנאיך. וכי יס טונאים לפני מי טאמר והיה העולם? אלא
מגיד הכתוב שכל מי טקם על ישראל כאלו קם על המקום, כיוצא בו אתה אומב
(טמות ס"ו) "וברוב גאונך תהרס קמין" וכי יס קמים לפני המקום? אלא מגיד
הכתוב שכל מי טקם על ישראל, כאלו קם על המקום. וכן הוא אומר (תהלים
פ"ג) "ומסנאיך נטאו ראט" מפני "על עמך יערימו סוד".
ר' ס.ר. הירט: (תרגום מורמנית) לפסוקנו: ... ומטה רבנו ידע, כי יקומו לזאת
התורה מראשית נתינתה אויבים ומסנאים. הלא דריסותיה - צדק ואהבת הזולת
הם בנגוד גמור לגזרות הרודנים ותוקפנותם, המתחברים לבריתות (Koalitionen)
לסם ערבות הדדית לקיום מטלתם הזידונית על אף דריסות הצדק ואהבת
הזולת. התוקפנים והמסנאים הם הלא נצבים כאויבים על דרך התורה ואין
נותנים לה מעבר, ודריסת התורה לרסון עצמי ול"קדושים תהיו" הם הסתירה
הגמורה לחוסנניות הגסה, ולא ימלט, שהמוכנים הגסים לא יקומו לה לסונאיך
ואפילו ל"מסנאים", סלא רק באיבה יתיחסו אליה, כי אם גם ירדסוה בפעל
ממס.

1. דברי הירט נראים טוננס מדברי הספרי בפירוט "אויבין" "מסנאיך". במה?
2. או אולי גם הירט מתכוון לרעיון הכלול בספרי? ואם כן, הסבר זאת!

ד. ל"ו טובה ה'.

רמב"ם ד"ה טובה ה' עד "ודע כי רבבה"

דעת זקנים מבעלי התוספות יהי רצון שיטכרו כל האלפים והרבבות של ישראל
למקומם במספרם ולא יחסר מהם איש, ו"טובה" כמו "הסיבה", ודומה לו (דברים ל')
וטב ה' את שבותך - והטיב.

ספורנו ד"ה טובה: ד"ה ה' רבבות אלפי

Hirsch: Kehre wieder ein in die Myriaden der Tausende Israels!

1. מה הקטי הסינטקטי טפסוקנו וכיצד מיטב אותו כל אחד מן הפירושים הנ"ל?
2. ההולך הירט בתרגומו בדרך אחד מהם או בחר לו דרך חדשה?